

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.245/2022/9. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. P. Á. pártfogó ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a dr. Kófiás Tamás András ügyvéd (cím) által képviselt I. rendű alperes neve (cím) I. rendű, a dr. Varga István ügyvéd (cím) által képviselt II. rendű alperes neve (cím) II. rendű és a Papp-Kalász-Tóth Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Tóth Károly ügyvéd) által képviselt V. rendű alperes neve (cím) V. rendű alperesekkel szemben kártérítés jogalapjának megállapítása és kamatkövetelés fenn nem állásának megállapítása iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 13.P.20.376/2022/4. számú ítélete ellen a felperes 5. sorszám alatt benyújtott és 7. sorszám alatt kiegészített fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a teljes peresztes felperes pártfogó ügyvédjének elsőfokú díját a felperes viseli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és az V. rendű alpereseknek személyenként 6350 (hatezer-háromszázötven) forint, a II. rendű alperesnek pedig 12 700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a teljes peresztes felperes pártfogó ügyvédjének másodfokú díját a felperes, 96 000 (kilencvenhatezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket pedig az állam visel.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes és a házastársa 2004-ben kölcsönszerződést kötöttek a Takarékszövetkezet1-tel, amelyből eredően lejárt tartozásuk keletkezett a hitelező felé. Ennek behajtása érdekében a D.-i J. előtt 09.-49.Vh.53../20... és 09.-49.Vh.53../20... szám alatt végrehajtások indultak velük szemben, amelyeket 2018. augusztus 27. napja óta az V. rendű alperes foganatosít.

[2] A Takarékszövetkezet1 cégneve 2010. március 29-től Hitelintézet1 lett, amely 2013. március 1. napján beolvadt a Hitelintézet2-be. Az I. rendű alperes 2014. január 31. napján ez utóbbi cégből átalakulás folytán jött létre. A felperessel szemben folyamatban lévő végrehajtásban a végrehajtást kérő jelenleg a gazdasági társaság1, amely a követelést – engedményezés útján – az I. rendű alperestől szerezte meg.

[3] A felperes módosított keresete annak megállapítására irányult, hogy az V. rendű alperes előtt folyamatban lévő végrehajtási eljárás minden észszerű időt meghaladóan elhúzódott, az elhúzódás pedig a II. és az V. rendű alperesek felróható és jogellenes magatartásán alapul, ezért neki a II és az V. rendű alperesekkel szemben kártérítési jogalapja keletkezett. A keresete kiterjedt annak megállapítására is, hogy a végrehajtásnak az I. rendű alperes jogutódlásai következtében történt felfüggesztése idejére az I. rendű alperes nem jogosult kamatkövetelésre. Arra hivatkozott, hogy a végrehajtás elhúzódása miatt folyamatosan nő a tartozása, így az elhúzódásért felelős II. és V. rendű alperesek jogellenes és felróható magatartása miatt kár érte őt, hiszen e tartozást az ingatlanainak elárverezése esetén már régen be lehetett volna hajtani. Az I. rendű alperest érintő jogutódlások miatt a végrehajtást szintén többször fel kellett függeszteni, ezen időszakokra pedig az I. rendű alperes – jogosulti késedelem folytán – nem követelhet kamatot. Érvelése szerint marasztalást nem kérhet egyik alperestől sem, mert a kár tényleges összegét mindaddig nem lehet kiszámítani, amíg a végrehajtás folyamatban van. Az általa kért megállapításokra ugyanakkor a kárai későbbi megtérülésének biztosítása és a további károkozás megakadályozása érdekében feltétlenül szükség van.

[4] Az I., a II. és az V. rendű alperesek a keresetek elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének egyik feltétele sem áll fenn. Az I. rendű alperes szerint hiányzik a passzív perbeli legitimációja is, mert a követelés jogosultja – engedményezés folytán – a gazdasági társaság1 lett. A II. és az V. rendű alperesek vitatták a kártérítés jogszabályi feltételeinek fennállását, az V. rendű alperes pedig rámutatott arra is, hogy a kamatkövetelés fenn nem állásának megállapítása iránti kereset valójában a végrehajtás korlátozására irányul.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 30 000 Ft, a II. rendű alperesnek 83 500 Ft, az V. rendű alperesnek pedig 58 420 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját és a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

[6] A határozatát azzal indokolta, hogy mindkét kereseti kérelem tekintetében hiányoznak a megállapítási kereset előterjesztésének a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. §-ának (3) bekezdésében foglalt feltételei. A kártérítés jogalapjának megállapítása iránti kereset ugyanis nem alkalmas a felperes jogainak megóvására, mert annak teljesítése nem lenne kihatással a vele szemben folyamatban lévő végrehajtásra. A felperes ugyanakkor megállapítás helyett kérhetett volna marasztalást is, hiszen maga nyilatkozta, hogy már van kára, csak azt a végrehajtás befejezése előtt nem tudja kiszámítani. Mindez azonban nem zárta ki azt, hogy a felperes a meghatározott időpontig számszerűsíthető kárát marasztalási kereset formájában érvényesíthesse, amelyet nem tett meg. A kamatkövetelés fenn nem állásának megállapítása iránti kereset – annak tartalma szerint – a végrehajtás korlátozására irányult, amelyet nem megállapítási, hanem marasztalási kereset formájában kellett volna előterjeszteni. E kereset tekintetében az I. rendű alperesnek nem volt perbeli legitimációja sem, mert a követelést engedményezte, így a keresettel érintett kamatkövetelés is másra szállt át. Mivel a felperes felhívás ellenére nem jelölt meg más alperest, a keresete ezen okból sem foghatott helyt. A pervesztes felperest a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az I., a II. és az V. rendű alperesek jogi képviselői munkadíjból

álló perkölségének megfizetésére, továbbá megállapította, hogy a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján a költségmentes felperes helyett az állam viseli a le nem rótt kereseti illetéket és a felperes pártfogó ügyvédjének díját.

[7] A felperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét elsődlegesen változtassa meg, és a kereseteknek adjon helyt. A másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítására irányult.

[8] Arra hivatkozott, hogy fennállnak a megállapítási kereset benyújtásának jogszabályi feltételei. A végrehajtás ugyanis 15 éve folyik, annak ellenére, hogy a tőketartozás nem túl magas, az adósok pedig már három ingatlant is felajánlottak a végrehajtást kérőnek. Emiatt a kár napról napra nő, az eljárás belátható időn belüli befejezésére pedig nincs esély. Az V. rendű alperes ugyanakkor jelentős összeget tilt le a jövedelméből, amellyel ellehetetleníti őt, az ingatlanait pedig a végrehajtási jog miatt nem tudja eladni. Erre tekintettel mindkét általa kért megállapításra szükség van a jogainak megóvása érdekében.

[9] Marasztalást azért nem kérhetett, mert a kárösszezszerű meghatározása szinte lehetetlen, az egy szakértő számára is komoly nehézségekkel járna. Egy esetleges marasztalási per igen magas: százmillió forintot meghaladó perértékű lenne, amelynek költségeit nem tudja megelőlegezni, mert az anyagi helyzete az alperesek hibájából elnehezült. A kár számszerűsítését az is kizárja, hogy az V. rendű alperes nem küldött neki kimutatást a tartozásának alakulásáról. Csak a keresetek teljesítésével lehet rábírní az alpereseket arra, hogy elszámoljanak vele, és lezárják a végrehajtást.

[10] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 303. §-a (2) bekezdésének c) pontja alapján a jogosulti késedelem idejére nem jár késedelmi kamat. A követelések adásvételekor nem lehet kamatot felszámítani. A követelés csak akkor terhelhető kamattal, ha nincs fedezet, jelen esetben azonban a fedezet rendelkezésre áll. Ha a követelés jogosultja nem tartotta be a jogszabályokat, nem igényelhet késedelmi kamatot. A felelősség megállapítása megelőzi a kártérítési pert, a kár összege pedig nem tisztázott. Az eljárásokat észszerű időn belül be kell fejezni, ennek elmulasztása miatt sok panasz érkezik Magyarországgal szemben az Emberi Jogok Európai Bírósága elé. Az I. rendű alperes passzív perbeli legitimációja fennáll, mert hosszú ideig a követelés jogosultja volt, ez alatt pedig a végrehajtás elhúzódott.

[11] Az I., a II. és az V. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult, egyetértettek annak indokaival.

[12] Az ítéltábla a fellebbezés elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátait (Pp. 370. §-ának (1) bekezdése), olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt (Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései). Ezért csupán abban foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezésben foglalt okokból jogszerűtlenül utasította-e el a felperes keresetét vagy nem. Ennek eredményeként a fellebbezést alaptalannak találta.

[13] Az elsőfokú bíróság a Pp. 172. §-ának (3) bekezdése alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes által kért egyik megállapítás tekintetében sem állnak fenn a megállapítási kereset előterjesztésének jogszabályi feltételei. Az ítéltábla egyetért az általa kifejtett indokokkal is, amelyeket nem kíván megismételni, a fellebbezés tükrében ugyanakkor az alábbiakat emeli ki.

[14] A kártérítési felelősség jogalapjának megállapítása iránt nem lehet kereset előterjeszteni. A kártérítés jogalapjához ugyanis a jogellenes és felróható magatartás mellett az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett kár is hozzátartozik. Ezért amennyiben a jogellenes és felróható magatartás még nem okozott kárt, a kártérítési felelősség jogalapja nem áll fenn, az ennek megállapítása iránti kereset tehát alaptalan. Abban az esetben viszont, ha a jogellenes és felróható magatartással okozati összefüggésben a kár már bekövetkezett, a Pp. 172. §-ának (3) bekezdése alapján nem a kártérítési jogalap fennállásának megállapítását kell kérni, hanem marasztalási keresetet kell indítani a bekövetkezett kár megtérítése iránt, így a megállapítási keresetet ilyenkor is el kell utasítani.

[15] A felperes az elsőfokú eljárás során, majd a fellebbezésében is arra hivatkozott, hogy már van kára, így marasztalási keresetet kellett volna előterjesztenie. Az a körülmény, hogy a kárösszezszerű meghatározása – a fellebbezési érvelés szerint – „szinte lehetetlen”, nem jogosította fel őt arra, hogy a kár megtérítése helyett a kártérítési felelősség jogalapjának megállapítását kérje. A követelt összeget ugyanis az ügy uraként mindenképpen a felperesnek kell megjelölnie, hiszen csak ő tudhatja, hogy mi az, amit kárnak tekint, és mi az, amit nem. Mindezt nem akadályozhatja meg az, ha a kár számszerűsítéséhez szükséges adatok az ellenfél birtokában vannak, mert ez esetben – a Pp. 184. §-ában írt feltételek mellett – hivatkozni lehet az állítási szükséghelyzet szabályaira. Az pedig, ha a felperes anyagi helyzete elnehezült, szintén nem lehet akadálya a marasztalási per megindításának, mert ilyenkor igénybe lehet venni azokat a költségkedvezményeket, amelyeket a felperes jelen perben is megkapott.

[16] Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy a kártérítési jogalap fennállásának megállapítása iránti kereset tekintetében hiányzott a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 172. §-a (3) bekezdésében foglalt másik jogszabályi feltétele is: az, hogy a megállapításra a felperes jogainak a II. és az V. rendű alperesekkel szembeni megóvása érdekében legyen szükség. Tévesen hivatkozott ugyanis a felperes arra, hogy e kereset azért alkalmas a jogainak megóvására, mert annak teljesítése esetén a II. és az V. rendű alperesek kötelesek lesznek elszámolni vele, és lezárni a végrehajtást. Ennek oka az, hogy amennyiben az ítéltábla helyt adott volna a kártérítési jogalap megállapítása iránti keresetnek, abból akkor sem következne, hogy a II. és az V. rendű alpereseknek – elszámolás mellett – be kell fejezniük a végrehajtást, így a kért megállapítás nem alkalmas a felperes jogainak megóvására.

[17] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság azon érvelésével is, hogy a kamatkövetelés fenn nem állásának megállapítása iránt az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset valójában a végrehajtás korlátozására irányult. A felperes azon hivatkozása ugyanis, hogy az I. rendű alperes a végrehajtási záradék kiállítását követően jogosult késedelembe esett, így egyes időszakokra nem jogosult késedelmi kamatra, kizárólag a Pp. 528. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján indított végrehajtás korlátozása iránti perben

bírálat el. Mindez azt jelenti, hogy a felperes jogainak megóvására a kért megállapítás nem alkalmas, a megfelelő jogvédelmi eszköz ugyanis a végrehajtás korlátozása iránti per, így a Pp. 172. §-ának (3) bekezdésében foglalt jogszabályi feltételek egyike: az, hogy a megállapításra a felperes jogainak az I. rendű alperessel szembeni megóvása érdekében legyen szükség, ezen kereset tekintetében is hiányzott.

[18] Helytállóan fejtette ki ugyanakkor az elsőfokú bíróság azt is, hogy a végrehajtás tárgyát képező töke- és kamatkövetelés jogosultja – engedményezés folytán – már nem az I. rendű alperes, így vele szemben nem lehet olyan keresetet előterjeszteni, amely a kamatkövetelés fenn nem állásának megállapítására irányul. Nem foghatott helyt a felperes azon fellebbezési érvelése sem, amely szerint az I. rendű alperes passzív perbeli legitimációját az alapozza meg, hogy a végrehajtás azon időszakban is elhúzódott, amíg a követelés jogosultja volt. A felperes ugyanis az I. rendű alperessel szemben kizárólag a kamatkövetelés fenn nem állásának megállapítása iránt terjesztett elő keresetet, a végrehajtás elhúzódása miatti kárigényének jogalapját pedig csak a II. és az V. rendű alperesek tekintetében kérte megállapítani. Olyan keresete tehát nem volt, amelyben annak megállapítását igényelte volna, hogy az I. rendű alperes is kártérítési felelősséggel tartozik felé a végrehajtás elhúzódása miatt. Ezért az a tény, hogy az I. rendű alperes korábban a követelés jogosultja és végrehajtást kérője volt, nem alapozhatta meg az I. rendű alperes passzív perbeli legitimációját a vele szemben a kamatkövetelés fenn nem állásának megállapítása iránt előterjesztett kereset tekintetében.

[19] A kifejtett okok miatt az ítéltábla – a Pp. 172. §-ának (3) bekezdésében foglalt jogszabályi feltételek hiányában – érdemben a felperes egyik keresetét sem vizsgálhatta meg, így nem vehette figyelembe a fellebbezésének azon részét, amely e keresetek érdemére vonatkozott. Ehelyett az elsőfokú bíróság ítéletét – lényegében annak helyes indokaira visszautalással – a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése és 386. §-ának (4) bekezdése alapján helybenhagyta.

[20] Észlelte ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság azt állapította meg: a pártfogó ügyvéd elsőfokú díját az állam viseli. Ilyen döntést azonban a Pp. 101. §-ának (3) bekezdése alapján nem lehet hozni, e jogszabályi rendelkezés szerint ugyanis csak azt lehet megállapítani, hogy e díjat melyik fél viseli. Azt a kérdést ugyanakkor, hogy e díjat a pereszes felperestől – a költségmentességére tekintettel – az állam átvállalja-e, nem a bíróságnak, hanem a jogi segítségnyújtó szolgálatnak kell eldöntenie. Ezért az ítéltábla úgy pontosította az elsőfokú ítélet ezen rendelkezését, hogy a pereszes felperes pártfogó ügyvédjének elsőfokú díját a felperes viseli.

[21] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért az ítéltábla a másodfokú eljárásban is pereszes felperest kötelezte az I., a II. és az V. rendű alperesek jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére (Pp. 83. §-ának (1) bekezdése). Ennek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (3) és (5) bekezdései alapján az I. és az V. rendű alperesek esetében – egy-egy óra ügyvédi tevékenység alapulvételével – személyenként 5000 Ft + áfa, azaz 6350 Ft-ban, a II. rendű alperes esetében pedig – két óra ügyvédi tevékenység alapulvételével – 10 000 Ft + áfa, azaz 12 700 Ft-ban határozta meg. Ezt meghaladó díjazás egyik jogi képviselőnek sem járt, hiszen az I. és az V. rendű alperesek képviselői a rövid tartamú fellebbezési ellenkérelmeikben csupán visszautaltak az elsőfokú

eljárásban tett nyilatkozataikra, a II. rendű alperes képviselője pedig a közepes tartamú fellebbezési ellenkérelmében csupán megismételte azokat.

[22] Megállapította, hogy a teljes pervesztes felperes pártfogó ügyvédjének másodfokú díját a felperes viseli (Pp. 101. §-ának (3) bekezdése, 83. §-ának (1) bekezdése). Azt a kérdést, hogy e díjat a felperestől – a költségmentességére tekintettel – az állam átvállalja-e, a jogi segítségnyújtó szolgáltatnak kell eldöntenie.

[23] A le nem rótt fellebbezési illetéket a pervesztes, de költségmentes felperes helyett az állam viseli (Pp. 83. §-ának (1) bekezdése, 102. §-ának (6) bekezdése).

Debrecen, 2022. október 4.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró